

**ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการบังคับทางปกครองในกระบวนการยึดอายัด
และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีที่ดิน
และสิ่งปลูกสร้าง¹ พ.ศ. 2562**

ทินกร ชันตระกูล²

การบังคับภาษีค้างเป็นภาระกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากหากจัดเก็บภาษีได้มากก็จะมีรายได้มาก มีความสามารถในการบริหารจัดการสาธารณะเพื่อประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น การกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่นต้องพิจารณาถึงภาระหน้าที่การจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นด้วย หากท้องถิ่นนั้นเก็บภาษีได้มาก ท้องถิ่นนั้นยิ่งเจริญ ทำให้มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการตนเอง³ ซึ่งจากการศึกษาทบทวนคดีเกี่ยวกับการบังคับภาษีค้างในพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 กฎกระทรวงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง พ.ศ. 2562 ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ. 2545 ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง พ.ศ. 2554 ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร พ.ศ. 2553

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการบังคับทางปกครองในกระบวนการยึดอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดีและคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศิริสมบูรณ์เวช และรองศาสตราจารย์พัฒนา เรือนใจดี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ สรุปสาระสำคัญจากสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง: ผลกระทบต่อการพัฒนาสังหาริมทรัพย์” เมื่อ วันอาทิตย์ที่ 6 ตุลาคม 2562 ระหว่างเวลา 09.00-12.30 น. ณ ห้องศาลจำลองมารุต บุณนาถ (น.211) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์,” Online Available URL:http://www.law.tu.ac.th/summary_seminar_land-and-building-tax/, 2563 , (เมษายน, 8).

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรการบังคับทางปกครองในกระบวนการยึด อาศัย และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ทำให้เกิดปัญหาหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับผู้มีอำนาจหน้าที่ในการเร่งรัดหรือบังคับภาษีค้าง กล่าวคือ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ในมาตรา 5 วรรค 11 จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ผู้มีอำนาจในการเร่งรัดภาษีค้างชำระ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเก็บภาษี และจะต้องเป็นผู้ใช้อำนาจในการยึดหรืออาศัย และขายทอดตลาดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดคุณสมบัติในเรื่องความรู้ความสามารถและอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ซึ่ง “พนักงานเก็บภาษี” มีสถานะเป็น “เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง” เมื่อพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับ “เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ” ซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง พ.ศ. 2562 ได้กำหนดคุณสมบัติในเรื่องของความรู้ความสามารถของ “ เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ” ซึ่งจะต้องผ่านการอบรมจากกรมบังคับคดีหรือหลักสูตรด้านการบังคับทางปกครอง ที่กำหนดและในการดำเนินการจะต้องมีเจ้าหน้าที่ที่จบปริญญาตรีทางด้านกฎหมายร่วมด้วย นอกจากนั้น พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจโดยตรงในการออกคำสั่งให้มีการยึด อาศัย หรือขายทอดตลาด ทำหน้าที่ในการออกคำสั่งให้สืบสวนทรัพย์สินเพื่อยึดอาศัยมาชำระหนี้ภาษี ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 62 และมาตรา 63 ซึ่งมีสถานะซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ ตามประมวลกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 5 ล้วนแล้วแต่เป็นข้าราชการทางการเมืองซึ่งต้องคำนึงถึงความนิยมในตนเองและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เป็นบุคคลในท้องถิ่นนั้นทั้งสิ้น การออกคำสั่งทางปกครองในเรื่องเหล่านี้จึงอาจขัดแย้งกับหลักความเป็นกลาง⁴ เมื่อไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจหน้าที่ในการบังคับคดีให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการบังคับคดีแทนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 63/15 ถึง มาตรา 63/19 ทำให้การบังคับชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ค้างชำระไม่มีประสิทธิภาพ

ประการที่สอง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจที่ไม่ชัดเจนในการนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม กล่าวคือ การที่พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 62 วรรคสาม กำหนดวิธีการยึดหรืออาศัยหรือการขายทอดตลาดนั้น

⁴ พชรินทร์ ทวีสุวรรณ .“ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจประเมินภาษีท้องถิ่นของเจ้าพนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ,” (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2554) หน้า 164.

ให้นำวิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเกี่ยวกับการยึดอายัด และการขายทอดตลาด มาบังคับใช้โดยอนุโลม ด้วยเหตุนี้เอง เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะนำบทบัญญัติมาตราใดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ โดยมีขอบเขตเพียงใด⁵ เพื่อให้เหมาะสมกับมาตรการบังคับภาษีค้าง ซึ่งโดยสภาพแล้วการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่ให้ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ค้างชำระมีความแตกต่างจากการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลซึ่งองค์กรตุลาการ เนื่องจากพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไม่ได้ตัดสิทธิการใช้อำนาจทางศาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะฟ้องเรียกร้องให้ชำระค่าภาษี จึงเลือกที่จะส่งเรื่องให้พนักงานอัยการฟ้องเรียกหนี้ภาษีแทน เมื่อเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกที่จะไม่ใช้อำนาจบังคับชำระภาษีค้างชำระด้วยตนเองแต่จะเลือกที่จะฟ้องคดีสู่ศาลเพื่อใช้สิทธิในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และให้เจ้าหน้าที่บังคับคดี ของกรมบังคับคดีในการบังคับภาษีค้างชำระแทน เพื่อป้องกันตนเองจากการที่เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจยึดอายัด และขายทอดตลาดและอาจถูกร้องเรียนหรือฟ้องคดีต่อศาลว่าใช้อำนาจโดยไม่ชอบ ซึ่งแตกต่างจากการยึดอายัดและการขายทอดตลาดทรัพย์สินของกรมสรรพากรที่มี การกำหนดขั้นตอน และระยะเวลา อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน จนทำให้กรมสรรพากรสามารถยึดและอายัด และขายทอดตลาด ทรัพย์สินที่ยึดได้ ณ ที่ทำการของสรรพากรพื้นที่ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องอาศัยกรมบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการแทน ทำให้กรมสรรพากรสามารถจัดเก็บภาษีค้างชำระได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการเร่งรัดภาษีในระหว่างที่มีการคัดค้านการประเมินภาษีค้าง กล่าวคือ มาตรการบังคับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นมาตรการบังคับทางปกครองซึ่งหน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน แต่จากการศึกษาพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 พบว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้นำหลักการบังคับทางปกครองเมื่อคำสั่งทางปกครองเป็นที่สุดมาบังคับใช้ทั้งหมดเหมือนอย่างที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ในช่วงเวลาที่มีการโต้แย้งคัดค้านคำสั่ง

⁵ ปราณี สุขสร, “หลักกฎหมายทั่วไปในทางปกครองในคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด : ศึกษาหลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) และหลักความเสมอภาค (Principle of Equality)” Online Available URL: http://admincourt.go.th/admincourt/upload/webcms/Academic/Academic_030216_133205.pdf, 2563, (มีนาคม, 22).

ทางปกครองให้ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง⁶ ไม่มีบทบัญญัติใดห้ามมิให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ทำคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพื่อมาชำระหนี้ภาษีค้าง คงมีเพียงแต่บทบัญญัติในมาตรา 65 ของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่กำหนดห้ามมิให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีหากยังมีการโต้แย้งคัดค้านคำสั่งทางปกครองที่ให้ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นและคดียังไม่ถึงที่สุดทำให้เกิดภาระแก่เจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สินนั้นโดยใช่เหตุ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับ ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ. 2545 ข้อ 19 ยังกำหนดอำนาจให้เจ้าหน้าที่สรรพากรในการป้องกันการทุจริตของผู้เสียภาษี โดยหากปรากฏว่าผู้เสียภาษีมีพฤติกรรมส่อเจตนาหลีกเลี่ยงการชำระภาษีอากร เช่น ย้ายภูมิลำเนาไปที่ต่าง ๆ ยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินให้หน่วยเร่งรัดภาษีรวมรวบหลักฐานแล้วรายงานสรรพากรภาคหรือสำนักบริหารธุรกิจขนาดใหญ่ แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการทางศาลต่อไปโดยเร็วที่สุด นอกจากนั้น ระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ. 2545 ข้อ 20 ยังกำหนดให้ ในระหว่างการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง หากปรากฏเหตุว่ามีการบังคับคดีอื่น กล่าวคือ ผู้ค้างภาษีอากรถูกเจ้าหน้าที่รายอื่นดำเนินคดีทางแพ่งให้รับขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีหรือคดีล้มละลายให้เจ้าพนักงานรีบดำเนินการ ยึดอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากรโดยด่วน และหากผู้เสียภาษีถูกเจ้าพนักงานบังคับคดียึดหรืออายัดทรัพย์สินหรือล้มละลายให้เข้าเฉลี่ยทรัพย์สินหรือขอรับชำระหนี้โดยด่วน

ประการสุดท้าย ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการสอบสวนทรัพย์สินซึ่งเป็นสังหาริมทรัพย์ กล่าวคือ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 62 วรรคแรกตอนท้าย ก็ยังจำกัดอำนาจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่าการยึดหรือการอายัดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีนั้นจะต้องไม่เกินกว่าความจำเป็นที่พอจะชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่มและค่าใช้จ่ายดังกล่าว เมื่อพิจารณาถึงจำนวนภาษีที่ต้องชำระเพียงละไม่ถึงร้อยละ 2 ของมูลค่าทรัพย์สิน เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าทรัพย์สินซึ่งเป็นฐานภาษีนั้นต่างกันหลายเท่าตัว ดังนั้น หากมีการค้างชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นฐานภาษียาชำระภาษีค้างจะเป็นการใช้อำนาจดุลพินิจที่ขัดต่อหลักความได้สัดส่วน จนไปแทรกแซงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้อยู่ภายใต้อำนาจมากจนเกินไป เมื่อเกิดปัญหาการยึดหรืออายัดที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นฐานภาษีมาขายทอดตลาดเพื่อชำระภาษีค้าง ในทางปฏิบัติแล้วทรัพย์สินที่มีมูลค่าใกล้เคียงกับจำนวนภาษีค้าง ก็คือ เงินสดในบัญชีธนาคารของผู้เสียภาษีรวมทั้งสังหาริมทรัพย์ซึ่งมีมูลค่าใกล้เคียงกับจำนวนภาษีซึ่งไม่สูงมากนัก

⁶ จรินทร์ หะวานนท์, “คำอธิบายวิชากฎหมายปกครอง (ภาคทั่วไป),” พิมพ์ครั้งที่ 2,

(กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2549, หน้า 56.

ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการสืบสวนทรัพย์สินซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 63 เป็นอำนาจที่มุ่งสอบสวนเฉพาะตัวผู้เสียหายและเป็นอำนาจที่มีอยู่ก่อนข้างจำกัดไม่เอื้ออำนาจต่อการสืบสวนทรัพย์สินอย่างแท้จริง ซึ่งเมื่อศึกษามาตรการบังคับบัญชากฎของกรมสรรพากร พบว่าระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ. 2545 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ไว้หลายประการ ตามระเบียบกรมสรรพากรว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ. 2545 ข้อ 14 ถึงข้อ 18 เจ้าหน้าที่สรรพากรสามารถดำเนินการสอบสวนทรัพย์สินประเภท เงินสด เงินฝากธนาคาร บัญชีเงินฝากธนาคาร บัญชีเงินฝากต่าง ๆ หุ้่น เครื่องประดับที่มีมูลค่า ลูกหนี้ เจ้าหนี้ ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิต่างๆ ของผู้ค้างภาษีอากร ทั้งนี้ ให้รวมตลอดถึงเครื่องจักรต่าง ๆ สินค้า วัตถุดิบ ฯลฯ โดยไม่เพียงแต่สอบสวนโดยตรงกับผู้เสียหายเท่านั้นยังสามารถสอบสวนกับบุคคลภายนอกได้ด้วย โดยสามารถทำการสอบสวนทรัพย์สินจากญาติหรือบุคคลในครอบครัวที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ค้างภาษีอากร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือนายจ้าง รวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีอากรค้าง รวมทั้งยังสามารถที่จะตรวจสอบว่า ผู้ค้างภาษีอากรมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน หรือมีสิทธิเรียกร้องต่อบุคคลใด นอกจากนั้น ยังให้อำนาจสามารถสอบสวนโดยการหนังสือถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินเพื่อระงับการทำนิติกรรมได้

จากการศึกษามาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เกี่ยวกับอำนาจในการสืบสวนทรัพย์สินแล้วพบว่า มาตรา 63/10 (1) ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กำหนดอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการทางปกครองมีอำนาจในการมีหนังสือถึงสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง และการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานที่ครอบครองข้อมูลดังกล่าวที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ก็ยังมิกฎหมายรับรองอำนาจของบุคคลที่สามดังกล่าวให้ไม่มี ความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย นอกจากนั้น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 63/11 ยังกำหนดให้หน่วยงานของรัฐสามารถที่จะร้องขอให้ราชการหรือหน่วยงานอื่นทำหน้าที่สืบทรัพย์แทน หรือจะว่าจ้างมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการสืบทรัพย์โดยได้ค่าตอบแทน ซึ่งหากนำมาตรการดังกล่าวไปใช้บังคับกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจะทำให้การบังคับมีประสิทธิภาพมากกว่าการที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ในการสืบสวนทรัพย์สินเอง

จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการบังคับทางปกครองในกระบวนการยึดอายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผู้ศึกษาพบว่าแนวทางที่จะนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 รวมทั้งกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 5 วรรค 1 จากเดิม ซึ่งบัญญัติว่า “พนักงานเก็บภาษี หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับชำระภาษีและเร่งรัดการชำระภาษี” โดยแก้ไขเป็นว่า “พนักงานเก็บภาษี หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่รับชำระภาษี”

2) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 5 โดยเพิ่มเติมคำนิยามของคำว่า “เจ้าพนักงานเร่งรัดภาษี” หมายความว่า “เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติการใด ๆ จนถึงที่สุดเพื่อให้ได้รับชำระภาษีอากรค้าง”

3) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 62/1 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ “ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้ง เจ้าพนักงานเร่งรัดภาษี เพื่อให้มีอำนาจหน้าที่ในการยึด อายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษี ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องผ่านการอบรมจากกรมบังคับคดีหรือหลักสูตรด้านการบังคับทางปกครองที่กำหนด

บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ออกคำสั่งเกี่ยวกับการเร่งรัดภาษีและอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานเก็บภาษีหนึ่งคนหรือหลายคนร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานบังคับทางปกครองได้ แต่จะต้องมีหนึ่งคนที่จบปริญญาตรีทางด้านนิติศาสตร์ ”

4) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 62/2 ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 63/15 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ในการบังคับชำระภาษีค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการยึดอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสงค์ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีสังกัดกรมบังคับคดีดำเนินการบังคับชำระหนี้ ให้ยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาล เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ โดยระบุจำนวนเงินที่ผู้เสียภาษียาวยนั้นจะต้องชำระ ทั้งนี้ไม่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่ได้บังคับภาษีค้างหรือได้บังคับภาษีค้างแล้ว แต่ยังได้รับชำระเงินไม่ครบ

ให้ศาลออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีและแจ้งให้เจ้าพนักงานทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยถือว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและให้ถือว่าผู้ค้างชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดต่อกรมบังคับคดี พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งผู้ค้างชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่นในกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ที่ผู้ค้างชำระภาษีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือที่ทรัพย์สินที่จะถูกบังคับชำระค้างชำระ เบี้ยปรับ เงินเพิ่ม และค่าใช้จ่าย อันเนื่องมาจากการยึดอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ในเขตศาลมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด หรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการบังคับคดีและเป็นศาลที่มีอำนาจบังคับคดี กรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาลจะยื่นคำขอต่อศาลใดศาลหนึ่งเช่นว่านั้นก็ได้อ

5) ควรมีการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ในการตรากฎหมายลำดับรองหรือระเบียบปฏิบัติภายในเช่นเดียวกับกรมสรรพากร คือ กฎกระทรวงว่าด้วยการเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง พ.ศ. และ กฎกระทรวงว่าด้วยการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากร พ.ศ. ซึ่งระเบียบทั้งสองฉบับนี้ควรกำหนดขั้นตอน และระยะเวลา อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องไว้อย่างชัดเจน

6) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 65 วรรคสอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ให้ใช้บังคับกับกรณีดังต่อไปนี้

(1) หากปรากฏว่าผู้เสียภาษีมีพฤติกรรมส่อเจตนาหลีกเลี่ยงการชำระภาษีอากร เช่น ย้ายภูมิลำเนาไปที่ต่าง ๆ ยักย้ายถ่ายเททรัพย์สินหรือระหว่างเร่งรัดจัดเก็บภาษีอากรค้าง

(2) หากปรากฏเหตุว่ามีการบังคับคดีอื่น โดยผู้ค้างภาษีอากรถูกเจ้าหนี้รายอื่นดำเนินคดีทางแพ่ง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งให้ขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้เสียภาษีได้ทันที

7) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 60/1 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจมีหนังสือถึงหน่วยงานราชการใด ๆ ซึ่งมีหน้าที่จดทะเบียนเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามกฎหมายอื่น เช่น ที่ว่าการอำเภอ กรมการขนส่งทางบก กรมเจ้าท่า สำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลกลาง หรือกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ฯลฯ เพื่อเป็นหลักฐานในข้อสันนิษฐานว่าทรัพย์สินนั้นเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ค้างภาษีอากร พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ระงับการทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น”

8) ควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 62/1 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“ในการสืบหาทรัพย์สินของผู้เสียภาษี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือหน่วยงานอื่นดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้ หรืออาจมอบหมายให้เอกชนสืบหาทรัพย์สินได้ ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกเอกชนที่สืบหาทรัพย์สิน การกำหนดค่าตอบแทนและวิธีการจ่ายเงินให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

9) ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 63 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(5) อำนาจหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถที่จะสอบสวนบุคคลภายนอกได้ด้วย โดยสามารถทำการสอบสวนทรัพย์สินจากญาติหรือบุคคลในครอบครัวที่บรรลุนิติภาวะแล้วของผู้ค้างภาษีอากร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือนายจ้าง รวมทั้งบุคคลใดๆ ที่จะประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษีอากรค้าง

(6) มีหนังสือถึงสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนียน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง และการเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงานที่ครอบครองข้อมูลดังกล่าวที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ก็ยังมิกฎหมายรับรองอำนาจของบุคคลที่สามดังกล่าวให้ไม่มีความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย

(7) มีอำนาจตรวจสอบสิทธิเรียกร้องที่ผู้เสียภาษีมียกข้อบุคคลใด ให้เจ้าพนักงานตรวจสอบว่าทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้นเป็นกรรมสิทธิของผู้ค้างภาษีอากรจริงหรือไม่ โดยให้ตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยตรวจสอบ เช่น เลขบัตรประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หลักฐานการขอมีเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร หลักฐานการขอจดทะเบียนพาณิชย์ หลักฐานการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดิน หรือหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลเฉพาะตัวอื่น ๆ

บรรณานุกรม

หนังสือ

จิรนิติ หะวานนท์ . คำอธิบายวิชากฎหมายปกครอง (ภาคทั่วไป). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนัก
อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา. 2549.

วิทยานิพนธ์

พัชรินทร์ ทวีสุวรรณ .“ ปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจประเมินภาษีท้องถิ่นของเจ้าพนักงานองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น .”วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ,
2554.

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ปรานี สุขสร, “หลักกฎหมายทั่วไปในทางปกครองในคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด : ศึกษา
หลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) และหลักความเสมอภาค (Principle of
Equality)” Online Available URL: [http://admincourt.go.th
/admincourt/upload/webcms/Academic/Academic_030216_133205.pdf](http://admincourt.go.th/admincourt/upload/webcms/Academic/Academic_030216_133205.pdf), 2563, (มีนาคม,
22).

สรุปสาระสำคัญจากสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง: ผลกระทบต่อการ
พัฒนาอสังหาริมทรัพย์” เมื่อ วันอาทิตย์ที่ 6 ตุลาคม 2562 ระหว่างเวลา 09.00-12.30 น.
ณ ห้องศาลจำลองมารุต บุญนาค (น.211) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์ ,” Online Available URL:[http://www.law.tu.ac.th/summary_seminar_land-
and-building-tax/](http://www.law.tu.ac.th/summary_seminar_land-and-building-tax/)”, 2563 , (เมษายน, 8).